

УДК 336.012.23

ВИКОРИСТАННЯ ДОСВІДУ ФУНКЦІОНУВАННЯ МІЖНАРОДНОГО АУКЦІОНУ «ЕВАУ» ІЗ ЗАСТОСУВАННЯМ СУЧАСНИХ ПЛАТІЖНИХ СИСТЕМ В УКРАЇНСЬКОМУ ЕЛЕКТРОННОМУ БІЗНЕСІ

Ситник І.П., Бреус І.О.

Національний університет харчових технологій

Досліджено функціонування та роботу електронного аукціону «еВАУ» в електронному просторі з використанням сучасних платіжних систем. Проведений аналіз переваг та недоліків використання електронного аукціону «еВАУ» в сучасному Інтернет-просторі. Проаналізовано можливості платіжної системи PayPal. Досліджено проблеми використання платіжної системи PayPal в Україні. Оцінено рейтинг топ-20 найбільш відвідуваних українцями Інтернет-магазинів.

Ключові слова: електронна торгівля, «еВАУ», Інтернет-ринок, PayPal, QIWI гаманець, платіж на місці.

Постановка проблеми і аналіз останніх досліджень. Для України Інтернет-торгівля набуває особливої актуальності, оскільки в існуючих складних економічних умовах вона дозволяє швидко і з відносно невеликими витратами організувати збут продукції вітчизняних товаровиробників, забезпечуючи тим самим їх виживання та розвиток. Проте практика свідчить, що існуючий потенціал розвитку цього виду бізнесу використовується явно недостатньою мірою, зокрема внаслідок того, що вибір організаційних форм і технологічних засобів Інтернет-торгівлі здійснюється нерационально, без урахування специфіки товару та споживача, особливостей обраних цільових ринків тощо.

Електронний бізнес – це організація і технологія купівлі-продажу товарів, послуг електронним способом з використанням телекомунікаційних мереж та електронних фінансово-економічних інструментів, а також це найдинамічніша сфера економіки, що постійно вдосконалюється та змінюється.

Мета статті. Головною метою цієї статті є дослідження роботи міжнародного електронного аукціону «еВАУ» із застосуванням сучасних платіжних систем, а також можливості використання такого досвіду в електронному українському бізнесі.

Викладення основного матеріалу дослідження. На просторі українського Інтернет-простору міститься велика кількість різноманітних елек-

тронних магазинів. При цьому самим зайнятим сектором є ринок одягу, техніки, спортивних товарів, техніки, ринку краси та здоров'я. І хоча пропозицій у цьому секторі багато, постійно збільшується попит поки, що дозволяє розвиватися в цій сфері, якщо, звичайно, є можливість запропонувати гідну ціну покупцеві.

«еВАУ» – американська Інтернет-компанія, заснована з назвою AuctionWeb в місті Сан Хосе, штат Каліфорнія, США 5 вересня 1995 року уроженцем Франції ірансько-американського походження П'єром Омідьяром (Pierre Omidyar) [1]. Вона керує однойменним сайтом eBay.com, онлайн майданчиком для проведення аукціонів і торговельним веб-сайтом, на якому приватні та юридичні особи здійснюють продаж та купівлю різноманітних товарів та послуг. eBay.com має міжнародні локалізації. Філії аукціону представлені у таких країнах світу: США, Австралія, Великобританія, Німеччина, Канада, Україна [4].

У прес-релізі американської компанії «еВАУ» було повідомлено, що чистий прибуток найбільшого електронного аукціону «еВАУ» у 2015 році порівняно з 2014 роком зменшився на 47 млн. дол., і склав 626 млн.дол. Виручка електронного аукціону «еВАУ» у 2015 році порівняно з 2014 роком збільшилася на 0,19 млрд. дол. Число активних покупців на «еВАУ» збільшилося на 48 млн. користувачів (табл. 1).

Таблиця 1
Порівняльна характеристика основних фінансових показників «eBAU» за 2014-2015 рр.

Показник	2014	2015
Чистий прибуток електронного аукціону «eBAU» (млн.дол.)	673	626
Виручка електронного аукціону «eBAU» (млрд.дол.)	4,26	4,45
Число активних покупців досягло «eBAU» (млн. користувачів)	152	200
Виручка платіжної системи PayPal, яка належить eBau (млрд.дол.)	2	2,11
Число зареєстрованих в системі PayPal (млн. користувачів)	161,4	165

Як бачимо, виручка платіжної системи PayPal, яка належить eBau у 2015 році порівняно з 2014 роком збільшилася на 0,11 млрд. дол., і склала 2,11 млрд. дол. У 2015 році в системі було зареєстровано 3,6 млн. нових активних облікових записів, загальна кількість користувачів на кінець березня досягла 165 млн. (+11% за рік) [6].

Переваги використання «eBAU» такі:

- можливість робити ставки і отримувати товар буквально за копійки;
- наявність оригінальних, автентичних товарів;
- подвійний захист покупця (від eBAU і PayPal).

Проте є і недоліки:

- продавець сам регулює крок ставки;
- продавець може не продати товар, який виграв на аукціоні покупець, якщо кінцева ціна нижче тієї, яку він запланував;
- вартість товару від китайських продавців вище, ніж на Taobao або Aliexpress;
- частина товару не висилається в Україну або інші країни близького зарубіжжя навіть китайськими продавцями;
- маленький вибір методом доставки (в основному тільки державна пошта);
- кількість знаків у відгуку до товару обмежено дуже маленьким числом, тобто не можна написати повноцінний, розгорнутий відгук [3].

Всі товари (лоти), які розміщені на «eBAU», можна поділити на дві категорії: 1) товари, які можна купити прямо зараз (негайно) – Buy it Now. Для покупки цих лотів не потрібно чекати закінчення аукціону, їх можна купити одразу; 2) товари на які потрібно робити ставки (Auctions only), ці лоти необхідно виграти по аукціонній системі: необхідно робити ставки і переможе той, хто запропонує найбільшу ціну.

Замовляючи товар на «eBAU» необхідно перевіряти «Feedback» (відгук). Чим вищий відсоток позитивних відгуків – тим надійніше продавець і якісніші надані ним послуги [4].

Кожен учасник Інтернет-ринку «eBAU» має свій рейтинг. Рейтинг формується дуже просто – на основі проведених транзакцій: враховується їх кількість та відгуки партнера по операції.

Після оплати товару і його отримання покупцем, кожна зі сторін робить відгук (feedback) про свого партнера по операції (продавець може зробити це раніше, як тільки отримає гроші від покупця).

Відгук може бути трьох типів – позитивний, нейтральний та негативний. При виборі продав-

ця слід керуватися кількістю його транзакцій та рейтингом. Продавці, які мають великі обсяги продаж і більш ніж 98 відсотків позитивних відгуків, отримують звання Power Seller, що безперечно є ознакою солідності, викликає довіру покупців, і як наслідок, збільшує кількість клієнтів.

eBAU надає статистику користувачам за останній місяць, півроку та рік. Тому варто переглянути відгуки покупців про нього, оскільки часом причиною негативних відгуків є саме покупці. Неуважне прочитання опису товару (новий, майже новий) та умов доставки (деякі продавці виставляють дуже високу вартість), призводить до негативних відгуків.

У електронному магазині «eBAU» дозволені такі способи оплати:

- PayPal – метод електронного розрахунку за товари послуги, електронними картками VISA та MasterCard, випущені українськими банками. PayPal в Україні використовується здебільшого для оплати покупок у зарубіжних Інтернет-магазинах;

- QIWI-гаманець – це електронна платіжна система, яка дозволяє вам відправляти та отримувати платежі;

- Платіж на місці – це безпосередній розрахунок з продавцем на місці отримання товару [4].

Оплата на «eBAU» через PayPal – найпопулярніший і, мабуть, самий вірний спосіб здійснення оплати на сайті. Платіжна система PayPal була придбана сайтом в 2002 році, після чого, з розвитком аукціону на світовому ринку он-лайн торгівлі, стала однією з найпопулярніших електронних платіжних систем світу. Злагоджена робота «eBAU» та PayPal тривала досить довго, і лише на початок 2015 року компанії знову розділилися. 17 липня 2015 eBAU і PayPal офіційно стали незалежними компаніями. У конкурентній боротьбі за міжнародний ринок електронних платежів PayPal стала абсолютним лідером [8].

Основна особливість PayPal – потужний захист покупців. Система як би «консервує» суму платежу користувача платіжної системи до того моменту, поки він не отримає посилку і не підтвердить, що з товаром, який він отримав все гаразд.

Перевагою розрахунку за товари через PayPal є безпека платежів. Вона полягає в тому, що PayPal приховує всі платіжні реквізити користувача від одержувача платежу. Тобто при оплаті за допомогою PayPal, дані кредитної картки не потраплять в руки продавця. А сам PayPal дуже надійно зберігає цю інформацію. PayPal безперервно працює над виявленням сумнівних угод та угод підвищеного ризику. Щодня роботизовані системи безпеки і живі люди, аналізують за різними наборами параметрів сумнівні угоди і не допускають їх. У цьому є дуже великий сенс. Якби PayPal не робив цього, то кількість недобросовісних покупців і продавців зросла б багаторазово.

PayPal надає можливість оскаржити транзакцію і повернути платіж користувача у випадку, якщо він не отримав куплений товар, або отриманий товар відрізняється від описаного.

Ще одним способом оплати товарів, які представлені на електронному-аукціоні eBAU є QIWI-гаманець – це платіжна система, яка посідає друге місце розрахунків в eBAU після PayPal.

Переваги розрахунку через QIWI-гаманець: поповнення гаманця QIWI через QIWI термінали

здійснюється без відсотків; QiWI дозволяє швидко створити віртуальну карту Qiwi Visa Card, за допомогою якої можна оплачувати товари в Інтернеті; всі платежі з використанням карт Qiwi Visa здійснюються без стягування відсотків.

Користувачі електронного-аукціону eBAU в усьому світі мають можливість заробляти кошти продаючи товари та послуги за допомогою аукціону. Але в Україні існують певні проблеми для продажів товарів та послуг через eBAU, за допомогою якого користувачі можуть заробляти кошти.

По перше, в Україні не працює повноцінна платіжна система PayPal. Українці можуть підключити свої картки Visa та MasterCard до PayPal, але не можуть отримувати валюту через PayPal, а можуть лише витрачати (не більше 200-300\$ за покупку).

Друга проблема – в Україні відсутня ефективна поштова служба, яка б швидко і відносно недорого доставляла українські товари замовникам в різних куточках світу [8]. Ринок поштових сервісів в Україні контролюється державою. Укрпошта – державне підприємство, яке працює вкрай неефективно ще за радянськими стандартами. Цю службу потрібно якнайшвидше реформувати, пристосовавши до потреб малого та середнього бізнесу.

Існують приватні поштові служби, такі як Нова Пошта, але із-за бюрократичних перешкод їй ніяк не вдається вийти на міжнародний ринок поштових відправлень.

Останнім часом Національний банк України відзначає жвавий інтерес бізнесу та Інтернет-спільноти України до використання сучасних систем розрахунків у мережі, таких як PayPal, ApplePay, GoogleWallet та інших міжнародних систем Інтернет-розрахунків.

Тому одним із завдань Національного банку України є розширення можливостей для резидентів України використання надійних та перевірених систем міжнародних розрахунків, що визнані та використовуються у світі.

На сьогодні, Національний банк України реалізував перший етап впровадження змін щодо спрощення отримання транскордонних платежів резидентами і створив умови для використання функціональних можливостей та базових сервісів міжнародних систем Інтернет-розрахунків під час здійснення резидентами України транскордонних операцій, а саме:

- відправлення коштів з України з використанням платіжних карток для розрахунків або для зарахування на e-wallets (електронні гаманці) для подальших розрахунків;
- отримання резидентами (як фізичними особами, так і підприємцями) коштів за продані товари/послуги від нерезидентів;
- використання більшості доступних сервісів електронних грошей в подальшому тощо [10].

Для цього Національний банк України забезпечив спрощений порядок реєстрації міжнародних систем Інтернет-розрахунків, які створені в країнах, де впроваджені високі стандарти у фінансовій сфері та міжнародні стандарти оверсайта платіжних систем і систем розрахунків.

Міжнародні системи Інтернет-розрахунків такі як PayPal та інші мають право здійснювати повноцінну діяльність в Україні після внесення

відомостей про них до Реєстру платіжних систем, систем розрахунків, учасників цих систем та операторів послуг платіжної інфраструктури [10].

Надалі Національний банк України планує розробити зміни до законодавства, у тому числі до Закону України «Про платіжні системи та переказ коштів в Україні», що дасть змогу розширити можливості використання електронних грошей резидентами України. У I кварталі 2016 року планується реалізація третього етапу лібералізації валютного законодавства для забезпечення використання резидентами України всього спектра послуг, що надають міжнародні системи Інтернет-розрахунків.

На останок хотілося б навести дані Factum Group [9], яка провела аналіз та складала рейтинг топ-20 найбільш відвідуваних Інтернет-магазинів (табл. 2).

Таблиця 2
Топ-20 найбільш відвідуваних українцями Інтернет-магазинів за 2014 р.

Місце в рейтингу	Ресурс	Число відвідувачів за 2014 р.	Число відвідувачів у %
1	rozetka (.ua+.com.ua)	5 949 334	25,01
2	eldorado.com.ua	1 509 882	6,35
3	alibaba.com	1 461 629	6,14
4	bonprix.ua	1 408 713	5,92
5	lamoda.ua	1 378 141	5,79
6	mobilluck.com.ua	1 206 953	5,07
7	loboutique.com	1 168 421	4,91
8	ebay.com (+.co.uk)	1 167 677	4,91
9	foxtrot.com.ua	1 100 987	4,63
10	fotos.ua	1 052 501	4,42
11	5ok.com.ua	842 167	3,54
12	fotomag.com.ua	833 843	3,51
13	amazon.com (+.de)	770 147	3,24
14	sokol.ua	671 821	2,82
15	makeup.com.ua	657 580	2,76
16	yves-rocher.ua	598 057	2,51
17	citrus.ua	570 578	2,40
18	bookclub.ua	550 419	2,31
19	freemarket (.ua+.kiev.ua)	483 901	2,03
20	stylus.com.ua	405 978	1,71
		23 788 729	100

Отже, за даними Factum Group, найбільший світовий майданчик електронної комерції «eBAU» входить до двадцятки найбільш відвідуваних серед українців Інтернет-магазинів, і за рейтингом займає восьме місце.

Висновки. Електронний бізнес здійснює суттєвий вплив на функціонування роздрібної торгівлі більшості країн світу, демонструючи позитивну динаміку зростання, швидко входження у соціально-економічний простір, визначаючи перспективи подальших структурних змін у торговельній мережі та інтенсифікацію конкурентної боротьби між суб'єктами підприємництва на ринку.

Зважаючи на ранній етап розвитку ринку електронної комерції України, зарубіжний досвід у цій сфері є корисним, потребує поглибленого вивчення та об'єктивного прогнозування змін у майбутньому.

Список літератури:

1. Байков В. Д., Байков Д. В. Как научиться работать на Интернет-аукционе eBay. – ДМК-Пресс, 2007. – С. 192.
2. Байков В. Д., Байков Д. В. Современный самоучитель работы на аукционе eBay. – ДМК-Пресс, 2011. – С. 192.
3. Офіційний сайт редакції «Internet. Ua». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://internetua.com/>
4. Офіційний сайт електронного аукціону «eBAY». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ebay.com/>
5. Офіційний сайт незалежного форуму про онлайн покупки по всьому світу. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.taker.im/>
6. Офіційний сайт журналу «Незалежний аудитор». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://n-auditor.com.ua/>
7. Сафонова Е. А. Секреты международного аукциона eBay. Домашний бизнес. – М.: «Вильямс», 2008. – С. 144.
8. Офіційний сайт порталу «Приватний підприємець України». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://chp.com.ua/all-news>
9. Офіційний сайт дослідницького холдингу «Factum Group Ukraine». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://factum-ua.com/about/>
10. Офіційний сайт бізнес інкубатору «Кузня». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.buskuz.com/>

Сытник И.П., Бреус И.О.

Национальный университет пищевых технологий

ИСПОЛЬЗОВАНИЕ ОПЫТА ФУНКЦИОНИРОВАНИЯ МЕЖДУНАРОДНОГО АУКЦИОНА «ЕВАУ» С ПРИМЕНЕНИЕМ СОВРЕМЕННЫХ ПЛАТЕЖНЫХ СИСТЕМ В УКРАИНСКОМ ЭЛЕКТРОННОМ БИЗНЕСЕ

Аннотация

Исследованы функционирования и работу электронного аукциона «eBAY» в электронном пространстве с использованием современных платежных систем. Проведенный анализ преимуществ и недостатков использования электронного аукциона «eBAY» в современном Интернет-пространстве. Проанализированы возможности платежной системы PayPal. Исследованы проблемы использования платежной системы PayPal в Украине. Оценено рейтинг топ-20 самых посещаемых Украинский интернет-магазинов. **Ключевые слова:** электронная торговля, «eBAY», Интернет-рынок, PayPal, QIWI кошелек, платеж на месте.

Sytnyk I.P., Breus I.O.

National University of Food Technology

THE USAGE OF INTERNATIONAL EXPERIENCE AUCTION «EBAY» WITH THE IMPLEMENTATION OF MODERN PAYMENT SYSTEMS IN UKRAINIAN E-BUSINESS

Summary

It's investigated the functioning and operation of the electronic auction «eBAY» electronic space using modern payment systems. The analysis of the advantages and disadvantages of using electronic auction «eBay» in today's Internet space is conducted. The potential of PayPal payment system is analyzed. The problems of PayPal payment system usage in Ukraine are researched. It's reviewed by top-ranking Ukrainian 20 most visited on-line stores.

Keywords: e-commerce, «eBAY», Internet- market, PayPal, QIWI wallet payment on the spot.